

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA

ULKOVALTAIN KANSSA TEHDYT SOPIMUKSET

2005

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2005

N:o 12—13

SISÄLLYS

N:o		Sivu
12	Laki ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	105
13	Tasavallan presidentin asetus ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta	106

N:o 12

(Suomen säädöskokoelman n:o 383/2002)

Laki

ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Annettu Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Kiotossa 11 päivänä joulukuuta 1997 tehdyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

HE 26/2002
YmVM 4/2002
EV 53/2002

N:o 13

(Suomen säädöskokoelman n:o 55/2005)

Tasavallan presidentin asetus**ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta**

Annettu Helsingissä 28 päivänä tammikuuta 2005

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ympäristöministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Kiotossa 11 päivänä joulukuuta 1997 tehty ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirja, jonka eduskunta on hyväksynyt 8 päivänä toukokuuta 2002 ja jonka tasavallan presidentti on ratifioinut 24 päivänä toukokuuta 2002 ja jota koskeva ratifioimiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan 31 päivänä toukokuuta 2002, tulee voimaan 16 päivänä helmikuuta 2005 niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden

Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 24 päivänä toukokuuta 2002 annettu laki (383/2002) tulee voimaan 16 päivänä helmikuuta 2005.

3 §

Pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa.

4 §

Tämä asetus tulee voimaan 16 päivänä helmikuuta 2005.

Helsingissä 28 päivänä tammikuuta 2005

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*

(Suomennos)

**ILMASTONMUUTOSTA KOSKEVAN
YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN
PUITESOPIMUKSEN KIOTON
PÖYTÄKIRJA**

Tämän pöytäkirjan osapuolet, jotka ovat ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (jäljempänä "yleissopimus") osapuolia,

pyrkivät yleissopimuksen 2 artiklassa mainittuun perimmäiseen tavoitteeseen, palauttavat mieliin yleissopimuksen määräykset,

pitävät ohjeenaan yleissopimuksen 3 artiklaa,

noudattavat yleissopimuksen osapuolten konferenssin ensimmäisessä istunnossaan päätöksellä 1/CP.1 hyväksymää Berliinin mandaattia,

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa käytetään yleissopimuksen 1 artiklaan sisältyviä määritelmiä. Lisäksi:

1. "Osapuolten konferenssilla" tarkoitetaan yleissopimuksen osapuolten konferenssia.

2. "Yleissopimuksella" tarkoitetaan ilmastomuutosta koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimusta, joka hyväksyttiin New Yorkissa 9 päivänä toukokuuta 1992.

3. "Hallitustenvälisellä ilmastomuutospaneelilla" tarkoitetaan hallitustenvälistä ilmastomuutospaneelia, jonka Maailman ilmatieteellinen järjestö ja Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelma ovat yhdessä perustaneet vuonna 1988.

4. "Montrealin pöytäkirjalla" tarkoitetaan otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevaa Montrealin pöytäkirjaa, joka hyväksyttiin Montrealissa 16 päivänä syyskuuta 1987, sekä sen myöhempiä tarkistuksia ja muutoksia.

5. "Läsnäolevilla ja äänestävillä osapuolilla" tarkoitetaan osapuolia, jotka ovat läsnä ja äänestävät joko puolesta tai vastaan.

**KYOTO PROTOCOL TO THE
UNITED NATIONS FRAMEWORK
CONVENTION ON CLIMATE
CHANGE**

The Parties to this Protocol,
Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as "the Convention",

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

Recalling the provisions of the Convention,

Being guided by Article 3 of the Convention,

Pursuant to the Berlin Mandate adopted by decision 1/CP.1 of the Conference of the Parties to the Convention at its first session,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of this Protocol, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

1. "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention.

2. "Convention" means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992.

3. "Intergovernmental Panel on Climate Change" means the Intergovernmental Panel on Climate Change established in 1988 jointly by the World Meteorological Organization and the United Nations Environment Programme.

4. "Montreal Protocol" means the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, adopted in Montreal on 16 September 1987 and as subsequently adjusted and amended.

5. "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

6. "Osapuolella" tarkoitetaan tämän pöytäkirjan osapuolta, jollei asiayhteydestä muuta johdu.

7. "Liitteessä I mainitulla osapuolella" tarkoitetaan osapuolta, joka on mainittu yleissopimuksen liitteessä I, jota voidaan muuttaa, tai osapuolta, joka on antanut yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisen ilmoituksen.

2 artikla

1. Kestävän kehityksen edistämiseksi kukin liitteessä I mainittu osapuoli, täyttääkseen 3 artiklan mukaiset määrällisiä päästörajoituksia ja päästöjen vähentämistä koskevat velvoitteensa:

(a) panee täytäntöön ja/ tai kehittää edelleen kansallisten olosuhteidensa mukaisesti toimintaohjelmia ja toimenpiteitä, kuten:

- (i) energiatehokkuuden lisääminen asiaan liittyvillä kansantalouden sektoreilla;
- (ii) muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen nielujen ja varastojen suojeleminen ja lisääminen, ottaen huomioon asiaan liittyviin kansainvälisiin ympäristösopimuksiin perustuvat velvoitteensa; kestävän metsätalouden, metsittämisen ja uudelleen metsittämisen edistäminen;
- (iii) kestävän maatalouden edistäminen, ottaen huomioon ilmastomuutokseen liittyvät näkökohdat;
- (iv) uusien ja uusiutuvien energianlähteiden, hiilidioksidin sitomistekniikan sekä kehittyneen ja uuden ympäristön huomioon otettavan teknologian tutkimus, edistäminen, kehittäminen ja laajempi käyttö;
- (v) yleissopimuksen tavoitteen vastaisesti vaikuttavien markkinavääristymien, verokannustimien, vero- ja tullivapautusten ja tukien asteittainen vähentäminen tai poistaminen kaikilla kasvihuonekaasujen päästöjä aiheuttavilla sektoreilla sekä markkinapohjaisten keinojen käyttö;
- (vi) uudistusten rohkaiseminen asi-

6. "Party" means, unless the context otherwise indicates, a Party to this Protocol.

7. "Party included in Annex I" means a Party included in Annex I to the Convention, as may be amended, or a Party which has made a notification under Article 4, paragraph 2(g), of the Convention.

Article 2

1. Each Party included in Annex I, in achieving its quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, in order to promote sustainable development, shall:

(a) Implement and/or further elaborate policies and measures in accordance with its national circumstances, such as:

- (i) Enhancement of energy efficiency in relevant sectors of the national economy;
- (ii) Protection and enhancement of sinks and reservoirs of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, taking into account its commitments under relevant international environmental agreements; promotion of sustainable forest management practices, afforestation and reforestation;
- (iii) Promotion of sustainable forms of agriculture in light of climate change considerations;
- (iv) Research on, and promotion, development and increased use of, new and renewable forms of energy, of carbon dioxide sequestration technologies and of advanced and innovative environmentally sound technologies;
- (v) Progressive reduction or phasing out of market imperfections, fiscal incentives, tax and duty exemptions and subsidies in all greenhouse gas emitting sectors that run counter to the objective of the Convention and application of market instruments;
- (vi) Encouragement of appropriate

anomaisilla sektoreilla sellaisten toimintaohjelmien ja toimenpiteiden edistämiseksi, joilla rajoitetaan tai vähennetään muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjä;

- (vii) toimenpiteet muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjen rajoittamiseksi ja/ tai vähentämiseksi liikennesektorilla;
- (viii) jätehuollon metaanipäästöjen rajoittaminen ja/ tai vähentäminen jätteiden talteenotolla ja käytöllä, sekä energiantuotannon, -siirron ja -jakelun metaanipäästöjen rajoittaminen ja/ tai vähentäminen;

(b) tekee yhteistyötä yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan e alakohdan i alakohdan mukaisesti muiden osapuolten kanssa edistääkseen tämän artiklan nojalla hyväksymisensä toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yksittäistä ja yhteistä vaikuttavuutta. Tässä tarkoituksessa osapuolet toteuttavat toimenpiteitä jakaakseen kokemuksensa ja vaihtakseen tietoja sellaisista toimintaohjelmista ja toimenpiteistä, mukaan luettuna keinojen kehittäminen niiden vertailtavuuden, avoimuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi harkitsee ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen keinoja tällaisen yhteistyön helpottamiseksi, ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät tiedot.

2. Liitteessä I mainitut osapuolet rajoittavat ja vähentävät ilma- ja meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden aiheuttamia, muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjä Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön puitteissa.

3. Liitteessä I mainitut osapuolet pyrkivät panemaan täytäntöön tämän artiklan mukaiset toimintaohjelmat ja toimenpiteet siten, että haitalliset vaikutukset ovat mahdollisimman pienet, mukaan luettuna ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset, vaikutukset kansainväliseen kauppaan sekä sosiaaliset vaikutukset, ympäristövaikutukset ja taloudelliset vaikutukset muihin osapuoliin,

reforms in relevant sectors aimed at promoting policies and measures which limit or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol;

- (vii) Measures to limit and/or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in the transport sector;
- (viii) Limitation and/or reduction of methane emissions through recovery and use in waste management, as well as in the production, transport and distribution of energy;

(b) Cooperate with other such Parties to enhance the individual and combined effectiveness of their policies and measures adopted under this Article, pursuant to Article 4, paragraph 2(e)(i), of the Convention. To this end, these Parties shall take steps to share their experience and exchange information on such policies and measures, including developing ways of improving their comparability, transparency and effectiveness. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, consider ways to facilitate such cooperation, taking into account all relevant information.

2. The Parties included in Annex I shall pursue limitation or reduction of emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol from aviation and marine bunker fuels, working through the International Civil Aviation Organization and the International Maritime Organization, respectively.

3. The Parties included in Annex I shall strive to implement policies and measures under this Article in such a way as to minimize adverse effects, including the adverse effects of climate change, effects on international trade, and social, environmental and economic impacts on other Parties, especially developing country Parties and in particular those identified in Article 4,

erityisesti osapuolina oleviin kehitysmaihiin sekä yleissopimuksen 4 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuihin osapuoliin, ottaen huomioon yleissopimuksen 3 artiklan määräykset. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi voi ryhtyä tarvittaessa lisätoimenpiteisiin edistääkseen tämän kappaleen määräysten täytäntöönpanoa.

4. Jos tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi katsoo, että tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittujen toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yhteensovittaminen olisi hyödyllistä, se harkitsee keinoja ja tapoja sellaisten toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yhteensovittamisen toteuttamiseksi, ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet ja mahdolliset vaikutukset.

3 artikla

1. Liitteessä I mainitut osapuolet varmistavat erikseen tai yhdessä, että niiden liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen kokonaismäärät ilmaistuna vastaavana hiilidioksidimääränä eivät ylitä sallittuja päästömääriä, jotka on laskettu osapuolten liitteessä B mainittujen päästöjen määrällisten rajoittamis- ja vähentämisvelvoitteiden mukaisesti sekä tämän artiklan määräysten mukaisesti, vähentääkseen päästöjen kokonaismäärää kyseisten kaasujen osalta ainakin 5 prosentilla vuoden 1990 määrästä vuosien 2008 ja 2012 välisenä velvoitekautena.

2. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen on vuoteen 2005 mennessä osoitettava edistyneensä tähän pöytäkirjaan perustuvien velvoitteidensa täyttämässä.

3. Täyttääkseen tämän artiklan mukaiset velvoitteensa kukin liitteessä I mainittu osapuoli voi lukea hyväkseen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien nettomuutokset, jotka johtuvat välittömistä ihmisen toiminnan aiheuttamista maankäytön muutoksista ja metsätalouden toimenpiteistä, jotka rajataan vuodesta 1990 lähtien tapahtuneeseen metsitykseen, uudelleen metsitykseen ja metsänhävitykseen, ja jotka lasketaan hiilivarastojen todennettavina muutoksina kunkin velvoitekauden aikana. Tällaiseen toimintaan liittyvät kasvihuonekaasujen päästöt ja nielujen aikaansaamat

paragraphs 8 and 9, of the Convention, taking into account Article 3 of the Convention. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may take further action, as appropriate, to promote the implementation of the provisions of this paragraph.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, if it decides that it would be beneficial to coordinate any of the policies and measures in paragraph 1(a) above, taking into account different national circumstances and potential effects, shall consider ways and means to elaborate the coordination of such policies and measures.

Article 3

1. The Parties included in Annex I shall, individually or jointly, ensure that their aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts, calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of this Article, with a view to reducing their overall emissions of such gases by at least 5 per cent below 1990 levels in the commitment period 2008 to 2012.

2. Each Party included in Annex I shall, by 2005, have made demonstrable progress in achieving its commitments under this Protocol.

3. The net changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks resulting from direct human-induced land-use change and forestry activities, limited to afforestation, reforestation and deforestation since 1990, measured as verifiable changes in carbon stocks in each commitment period, shall be used to meet the commitments under this Article of each Party included in Annex I. The greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks associated with those activities shall be reported in a transparent and verifiable manner and reviewed in accordance with Articles 7 and 8.

poistumat ilmoitetaan avoimesti ja luotettavasti, ja ilmoitetut tiedot tarkastetaan 7 ja 8 artiklan mukaisesti.

4. Ennen ensimmäistä tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istuntoa kukin liitteessä I mainittu osapuoli toimittaa tiedot hiilivarastojensa suuruudesta vuonna 1990, jotta tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustettu avustava toimielin voi tarkastaa ne ja jotta osapuolen hiilivarastojen muutokset myöhempiä vuosina voidaan arvioida. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen menetelmistä, säännöistä ja suuntaviivoista, jotka koskevat sitä miten ja mitkä muut ihmisen aiheuttamat lisätoimet, jotka liittyvät kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien päästöjen ja nieluun aiheuttamien poistumien muutoksiin maatalousmaan, maankäytön muutoksen ja metsätalouden osalta, voidaan lukea mukaan tai vähentää liitteessä I mainittujen osapuolten sallituista päästömääristä, ottaen huomioon epävarmuustekijät, ilmoittamisen avoimuuden ja todennettavuuden, hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin menetelmiin liittyvän työn, tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen 5 artiklan mukaisesti antamat neuvot ja osapuolten konferenssin päätökset. Tällaiset päätökset koskevat toista ja myöhempiä velvoitekausia. Osapuoli voi valintansa mukaan soveltaa näitä päätöksiä muihin ihmisen aiheuttamiin lisätoimiin ensimmäisenä velvoite kautena, edellyttäen kuitenkin, että tällaisia toimia on ollut vuodesta 1990 lähtien.

5. Liitteessä I mainitut osapuolet, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen ja joiden perusvuosi tai -kausi on määritelty osapuolten konferenssin toisessa istunnossa tehdyn päätöksen 9/CP.2 mukaisesti, käyttävät kyseistä vuotta tai kautta tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanotarkoitukseen. Muu liitteessä I mainittu osapuoli, joka on siirtymässä markkinatalouteen ja joka ei ole vielä toimittanut ensimmäistä kansallista tiedonantoaan yleis-sopimuksen 12 artiklan mukaisesti, voi myös ilmoittaa tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivalle osapuolten konferenssille, että se aikoo käyttää muuta ai-

4. Prior to the first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, each Party included in Annex I shall provide, for consideration by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, data to establish its level of carbon stocks in 1990 and to enable an estimate to be made of its changes in carbon stocks in subsequent years. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, decide upon modalities, rules and guidelines as to how, and which, additional human-induced activities related to changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks in the agricultural soils and the land-use change and forestry categories shall be added to, or subtracted from, the assigned amounts for Parties included in Annex I, taking into account uncertainties, transparency in reporting, verifiability, the methodological work of the Intergovernmental Panel on Climate Change, the advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice in accordance with Article 5 and the decisions of the Conference of the Parties. Such a decision shall apply in the second and subsequent commitment periods. A Party may choose to apply such a decision on these additional human-induced activities for its first commitment period, provided that these activities have taken place since 1990.

5. The Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy whose base year or period was established pursuant to decision 9/CP.2 of the Conference of the Parties at its second session shall use that base year or period for the implementation of their commitments under this Article. Any other Party included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy which has not yet submitted its first national communication under Article 12 of the Convention may also notify the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol that it intends to use an historical

kaisempaa perusvuotta tai -kautta kuin vuotta 1990 tähän artiklaan perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanotarkoitukseen. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää tällaisen ilmoituksen hyväksymisestä.

6. Tähän pöytäkirjaan perustuvien muiden kuin tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanon osalta tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi sallii jonkin verran joustavuutta niiden liitteessä I mainittujen osapuolina olevien maiden osalta, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen, ottaen huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 6 kohdan määräykset.

7. Ensimmäisen päästöjen määrän rajoittamista ja vähentämistä koskevan velvoitekauden aikana, vuodesta 2008 vuoteen 2012, kullekin liitteessä I mainitulle osapuolelle sallittu päästömäärä lasketaan kertomalla viidellä kyseiselle osapuolelle liitteessä B määritelty prosentuaalinen osuus sen liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen vastaavana hiilidioksidimääränä ilmaistusta kokonaismäärästä vuonna 1990 tai tämän artiklan 5 kohdan mukaisesti määritettynä perusvuotena tai -kautena. Sallitun päästömäärän laskemista varten ne liitteessä I mainitut osapuolet, joiden osalta maankäytön muutokset ja metsätalous olivat kasvihuonekaasujen päästöjen nettolähde vuonna 1990, sisällyttävät perusvuotena tai -kauteen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnasta aiheutuvien päästöjen vastaavana hiilidioksidimääränä ilmaistun kokonaismäärän vuonna 1990, josta vähennetään maankäytön muutoksiin liittyvien nielujen aiheuttamat poistumat vuonna 1990.

8. Mikä tahansa liitteessä I mainittu osapuoli voi käyttää vuotta 1995 perusvuotena fluorihilivetyjen, perfluorihilivetyjen ja rikkiheksafluoridien osalta, tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettua päästömäärän laskemista varten.

9. Liitteessä I mainittujen osapuolten myöhempiä velvoitekausia koskevat veloitteet vahvistetaan tämän pöytäkirjan liitteen B muutoksina, jotka hyväksytään 21 artiklan 7 kohdan määräysten mukaisesti. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena

base year or period other than 1990 for the implementation of its commitments under this Article. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall decide on the acceptance of such notification.

6. Taking into account Article 4, paragraph 6, of the Convention, in the implementation of their commitments under this Protocol other than those under this Article, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol to the Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy.

7. In the first quantified emission limitation and reduction commitment period, from 2008 to 2012, the assigned amount for each Party included in Annex I shall be equal to the percentage inscribed for it in Annex B of its aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A in 1990, or the base year or period determined in accordance with paragraph 5 above, multiplied by five. Those Parties included in Annex I for whom land-use change and forestry constituted a net source of greenhouse gas emissions in 1990 shall include in their 1990 emissions base year or period the aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions by sources minus removals by sinks in 1990 from land-use change for the purposes of calculating their assigned amount.

8. Any Party included in Annex I may use 1995 as its base year for hydrofluorocarbons, perfluorocarbons and sulphur hexafluoride, for the purposes of the calculation referred to in paragraph 7 above.

9. Commitments for subsequent periods for Parties included in Annex I shall be established in amendments to Annex B to this Protocol, which shall be adopted in accordance with the provisions of Article 21, paragraph 7. The Conference of the Parties

toimiva osapuolten konferenssi aloittaa tällaisten velvoitteiden käsittelyn vähintään seitsemän vuotta ennen tämän artiklan 1 kohdassa mainitun ensimmäisen velvoitekauden loppua.

10. Päästövähennysyksiköt tai sallittujen päästömäärien osat, jotka osapuoli hankkii toiselta osapuolelta 6 artiklan ja 17 artiklan määräysten mukaisesti, lisätään hankkivan osapuolen sallittuun päästömäärään.

11. Päästövähennysyksiköt tai sallittujen päästömäärien osat, jotka osapuoli luovuttaa toiselle osapuolelle 6 artiklan ja 17 artiklan määräysten mukaisesti, vähennetään luovuttavan osapuolen sallitusta päästömäärästä.

12. Sertifioidut päästövähennykset, jotka osapuoli hankkii toiselta osapuolelta 12 artiklan määräysten mukaisesti, lisätään hankkivan osapuolen sallittuun päästömäärään.

13. Jos liitteessä I mainitun osapuolen päästöt velvoitekauden aikana ovat vähemmän kuin sen tämän artiklan mukainen sallittu päästömäärä, erotus lisätään kyseisen osapuolen pyynnöstä sen sallittuun päästömäärään seuraaville velvoitekausille.

14. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli pyrkii panemaan tämän artiklan 1 kohdassa mainitut velvoitteet täytäntöön siten, että haitalliset sosiaaliset vaikutukset, ympäristövaikutukset ja taloudelliset vaikutukset osapuolina oleviin kehitysmaihiin, erityisesti yleissopimuksen 4 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuihin osapuoliin ovat mahdollisimman vähäisiä. Osapuolten konferenssin tekemien, näiden kappaleiden täytäntöönpanoa koskevien päätösten mukaisesti tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi harkitsee ensimmäisessä istunnossaan, mitkä toimenpiteet ovat tarpeen, jotta ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset ja/ tai vastatoimien toteuttamisen vaikutukset kyseisissä kappaleissa tarkoitettuihin osapuoliin saadaan mahdollisimman vähäisiksi. Harkittaviin asioihin kuuluvat myös rahoituksesta, vakuutuksesta ja teknologian siirrosta päättäminen.

4 artikla

1. Liitteessä I mainittujen osapuolten, jot-

serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall initiate the consideration of such commitments at least seven years before the end of the first commitment period referred to in paragraph 1 above.

10. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

11. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party transfers to another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be subtracted from the assigned amount for the transferring Party.

12. Any certified emission reductions which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 12 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.

13. If the emissions of a Party included in Annex I in a commitment period are less than its assigned amount under this Article, this difference shall, on request of that Party, be added to the assigned amount for that Party for subsequent commitment periods.

14. Each Party included in Annex I shall strive to implement the commitments mentioned in paragraph 1 above in such a way as to minimize adverse social, environmental and economic impacts on developing country Parties, particularly those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention. In line with relevant decisions of the Conference of the Parties on the implementation of those paragraphs, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, consider what actions are necessary to minimize the adverse effects of climate change and/or the impacts of response measures on Parties referred to in those paragraphs. Among the issues to be considered shall be the establishment of funding, insurance and transfer of technology.

Article 4

1. Any Parties included in Annex I that

ka ovat tehneet sopimuksen 3 artiklaan perustuvien velvoitteiden yhteisestä täyttämisestä, katsotaan täyttäneen nämä velvoitteet sillä edellytyksellä, että osapuolten yhteenlasketut, liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen kokonaismäärät ilmaistuina vastaavina hiilidioksidimäärinä eivät ylitä osapuolten sallittuja päästömääriä, jotka on laskettu niiden liitteessä B mainittujen päästöjen rajoittamista ja vähentämistä koskevien määrällisten velvoitteiden mukaisesti sekä 3 artiklan määräysten mukaisesti. Kullakin tällaisen sopimuksen osapuolelle sallittu päästötaso määritetään kyseisessä sopimuksessa.

2. Kyseessä olevan sopimuksen osapuolet ilmoittavat sihteeristölle sopimuksensa ehtoista tämän pöytäkirjan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojensa tallettämispäivänä. Sihteeristö puolestaan toimittaa yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille tiedot kyseisen sopimuksen ehtoista.

3. Kyseessä oleva sopimus on voimassa tämän pöytäkirjan 3 artiklan 7 kohdassa täsmennetyin velvoitekauden ajan.

4. Mikäli osapuolet toimivat yhdessä alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön puitteissa ja yhdessä tällaisen järjestön kanssa, tämän pöytäkirjan hyväksymisen jälkeen tapahtuneet järjestön kokoonpanon muutokset eivät vaikuta tähän pöytäkirjaan perustuviin velvoitteisiin. Järjestön kokoonpanon muutokset koskevat ainoastaan niitä 3 artiklaan perustuvia velvoitteita, jotka on hyväksytty muutosten jälkeen.

5. Mikäli kyseessä olevan sopimuksen osapuolet eivät onnistu saavuttamaan niiden yhdistettyä päästövähennysten tasoa, kukin sopimuksen osapuoli on vastuussa omasta päästötasostaan, joka määritetään sopimuksessa.

6. Mikäli osapuolet toimivat yhdessä tämän pöytäkirjan osapuolena olevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön puitteissa ja yhdessä tällaisen järjestön kanssa, kukin kyseessä olevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenvaltio vastaa tämän artiklan mukaisesti ilmoitetusta päästötasostaan erikseen ja yhdessä 24 artiklan mukaisesti toimivan

have reached an agreement to fulfil their commitments under Article 3 jointly, shall be deemed to have met those commitments provided that their total combined aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of Article 3. The respective emission level allocated to each of the Parties to the agreement shall be set out in that agreement.

2. The Parties to any such agreement shall notify the secretariat of the terms of the agreement on the date of deposit of their instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol, or accession thereto. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of the agreement.

3. Any such agreement shall remain in operation for the duration of the commitment period specified in Article 3, paragraph 7.

4. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization, any alteration in the composition of the organization after adoption of this Protocol shall not affect existing commitments under this Protocol. Any alteration in the composition of the organization shall only apply for the purposes of those commitments under Article 3 that are adopted subsequent to that alteration.

5. In the event of failure by the Parties to such an agreement to achieve their total combined level of emission reductions, each Party to that agreement shall be responsible for its own level of emissions set out in the agreement.

6. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Protocol, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization acting in accordance with Article 24, shall, in the event of failure to achieve the

alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön kanssa, mikäli yhdistettyä päästövähennysten tasoa ei onnistuta saavuttamaan.

5 artikla

1. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen kansallisen arviointijärjestelmän on oltava kunnossa viimeistään vuotta ennen ensimmäisen velvoitekauden alkua muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien arvioimista varten. Tämän artiklan 2 kohdassa täsmennettyjä menetelmiä sisältävistä suuntaviivoista tällaisia kansallisia järjestelmiä varten päättää tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi ensimmäisessä istunnossaan.

2. Muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien arvioimiseen käytetään niitä menetelmiä, jotka hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli on hyväksynyt ja joista on sovittu osapuolten konferenssin kolmannessa istunnossa. Jos tällaisia menetelmiä ei käytetä, sopivia tarkistuksia tehdään niiden menetelmien mukaisesti, joista tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on sopinut ensimmäisessä istunnossaan. Muun muassa hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin työn perusteella sekä tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen neuvojen perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti sellaisia menetelmiä ja tarkistuksia ja muuttaa niitä tarvittaessa, ottaen täysin huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset. Menetelmiä muutetaan tai tarkistetaan ainoastaan sen varmistamiseksi, että 3 artiklaan perustuvia velvoitteita noudatetaan tällaisen muutoksen jälkeen hyväksytyinä velvoitekautena.

3. Liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien vastaavan hiilidioksidimäärän laskemiseen käytetään niiden globaalista lämmityspotentiaalia, jonka hallitustenvälinen ilmastopaneeli on hyväksynyt

total combined level of emission reductions, be responsible for its level of emissions as notified in accordance with this Article.

Article 5

1. Each Party included in Annex I shall have in place, no later than one year prior to the start of the first commitment period, a national system for the estimation of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. Guidelines for such national systems, which shall incorporate the methodologies specified in paragraph 2 below, shall be decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session.

2. Methodologies for estimating anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Where such methodologies are not used, appropriate adjustments shall be applied according to methodologies agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session. Based on the work of, *inter alia*, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise such methodologies and adjustments, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to methodologies or adjustments shall be used only for the purposes of ascertaining compliance with commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

3. The global warming potentials used to calculate the carbon dioxide equivalence of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases listed in Annex A shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference

ja josta osapuolten konferenssi on sopinut kolmannessa istunnossaan. Muun muassa kansainvälisen ilmastonmuutospaneelin työn perusteella ja tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen neuvojen perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti ja tarvittaessa tarkistaa kunkin sellaisen kasvihuonekaasun globaalista lämmityspotentiaalia, ottaen täysin huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset. Globaalisen lämmityspotentiaalnin tarkistukset koskevat minkä tahansa velvoitekauden osalta ainoastaan niitä 3 artiklaan perustuvia velvoitteita, jotka on hyväksytty sellaisten tarkistusten jälkeen.

6 artikla

1. Täyttääkseen 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa, liitteessä I mainittu osapuoli voi luovuttaa toiselle osapuolelle tai hankkia toiselta osapuolelta päästövähennysyksiköitä, jotka aiheutuvat hankkeista, joiden tarkoituksena on vähentää kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä ihmisen toiminnan aiheuttamia päästöjä tai edistää ihmisen toiminnan aikaansaamia kasvihuonekaasujen nielujen aiheuttamia poistumia jollakin talouden sektorilla, edellyttäen kuitenkin, että:

(a) asianomaiset osapuolet ovat hyväksyneet kyseisen hankkeen;

(b) hanke vähentää kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä päästöjä tai edistää nielujen aikaansaamia poistumia niiden vähennysten ja poistumien lisäksi, joita muutoinkin toteutuisi;

(c) osapuoli ei hanki päästövähennysyksiköitä, jos se ei ole noudattanut 5 artiklaan ja 7 artiklaan perustuvia velvoitteitaan; ja

(d) päästövähennysyksiköiden hankinnan tarkoitus on täydentää kansallisia toimenpiteitä 3 artiklaan perustuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

2. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi voi ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen kehittää edelleen suuntaviivoja tämän artiklan täytäntöönpanoa varten, myös todentamista ja raportointia varten.

3. Liitteessä I mainittu osapuoli voi valtuuttaa oikeushenkilöitä osallistumaan ky-

of the Parties at its third session. Based on the work of, *inter alia*, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise the global warming potential of each such greenhouse gas, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to a global warming potential shall apply only to commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

Article 6

1. For the purpose of meeting its commitments under Article 3, any Party included in Annex I may transfer to, or acquire from, any other such Party emission reduction units resulting from projects aimed at reducing anthropogenic emissions by sources or enhancing anthropogenic removals by sinks of greenhouse gases in any sector of the economy, provided that:

(a) Any such project has the approval of the Parties involved;

(b) Any such project provides a reduction in emissions by sources, or an enhancement of removals by sinks, that is additional to any that would otherwise occur;

(c) It does not acquire any emission reduction units if it is not in compliance with its obligations under Articles 5 and 7; and

(d) The acquisition of emission reduction units shall be supplemental to domestic actions for the purposes of meeting commitments under Article 3.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may, at its first session or as soon as practicable thereafter, further elaborate guidelines for the implementation of this Article, including for verification and reporting.

3. A Party included in Annex I may authorize legal entities to participate, under its

seisen osapuolen vastuulla toimintaan, joka johtaa päästövähennysyksiköiden tuottamiseen, luovuttamiseen tai hankintaan tämän artiklan nojalla.

4. Jos liitteessä I mainittua osapuolta koskeva tässä artiklassa tarkoitettujen vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvä kysymys määritetään 8 artiklan asiaan liittyvien määräysten mukaisesti, päästövähennysyksiköjä voidaan edelleen luovuttaa ja hankkia kysymyksen määrittämisen jälkeen sillä edellytyksellä, että osapuoli ei voi käyttää sellaisia yksiköjä 3 artiklaan perustuvien velvoitteidensa täyttämiseen, ennen kuin noudattamista koskevat kysymykset on selvitetty.

7 artikla

1. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli sisällyttää muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnasta aiheutuvien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien vuosittaiseen selvitykseensä, joka on annettu osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti, tarvittavat tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettävät lisätiedot 3 artiklan noudattamisen varmistamiseksi.

2. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli sisällyttää yleissopimuksen 12 artiklan nojalla annettuun kansalliseen tiedonantoon tarvittavat tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettävät lisätiedot tähän pöytäkirjaan perustuvien velvoitteidensa noudattamisen osoittamiseksi.

3. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli antaa tämän artiklan 1 kohdan nojalla vaaditut tiedot vuosittain, alkaen ensimmäisestä selvityksestä, joka on annettava yleissopimuksen nojalla velvoitekauden ensimmäisestä vuodesta sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut sen osalta voimaan. Kukin tällainen osapuoli antaa tämän artiklan 2 kohdan nojalla vaaditut tiedot osana ensimmäistä kansallista tiedonantoon, joka on annettava yleissopimuksen nojalla sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut sen osalta voimaan, ja sen jälkeen, kun tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettut suuntaviivat on hyväksytty. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää siitä, miten usein tässä artiklassa

responsibility, in actions leading to the generation, transfer or acquisition under this Article of emission reduction units.

4. If a question of implementation by a Party included in Annex I of the requirements referred to in this Article is identified in accordance with the relevant provisions of Article 8, transfers and acquisitions of emission reduction units may continue to be made after the question has been identified, provided that any such units may not be used by a Party to meet its commitments under Article 3 until any issue of compliance is resolved.

Article 7

1. Each Party included in Annex I shall incorporate in its annual inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, submitted in accordance with the relevant decisions of the Conference of the Parties, the necessary supplementary information for the purposes of ensuring compliance with Article 3, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

2. Each Party included in Annex I shall incorporate in its national communication, submitted under Article 12 of the Convention, the supplementary information necessary to demonstrate compliance with its commitments under this Protocol, to be determined in accordance with paragraph 4 below.

3. Each Party included in Annex I shall submit the information required under paragraph 1 above annually, beginning with the first inventory due under the Convention for the first year of the commitment period after this Protocol has entered into force for that Party. Each such Party shall submit the information required under paragraph 2 above as part of the first national communication due under the Convention after this Protocol has entered into force for it and after the adoption of guidelines as provided for in paragraph 4 below. The frequency of subsequent submission of information required under this Article shall be determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties

vaadittuja tietoja on sen jälkeen toimitettava, ottaen huomioon mahdolliset osapuolten konferenssin päättämät aikataulut kansallisten tiedonantojen antamista varten.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan suuntaviivat tässä artikkelissa vaadittujen tietojen valmistelua varten ja arvioi niitä säännöllisesti sen jälkeen, ottaen huomioon osapuolten konferenssin hyväksymät valmisteluohjeet liitteessä I mainittujen osapuolten kansallisia tiedonantaja varten. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää myös ennen ensimmäistä velvoitekautta sallittujen päästömäärien laskemismenetelmistä.

8 artikla

1. Asiantuntijaryhmät tarkastelevat kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan nojalla antamia tietoja osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti sekä niiden suuntaviivojen mukaisesti, jotka tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on hyväksynyt tätä tarkoitusta varten tämän artiklan 4 kohdan nojalla. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan 1 kohdan nojalla antamia tietoja tarkastellaan osana päästöselvitysten ja sallittujen päästömäärien vuosittaista kokoamista ja laskentaa. Lisäksi kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan 2 kohdan nojalla toimittamia tietoja tarkastellaan osana tiedonantojen tarkastelua.

2. Sihteeristö koordinoi asiantuntijaryhmien työtä ja ryhmät koostuvat asiantuntijoista, jotka on valittu yleissopimuksen osapuolten ja tarvittaessa hallitustenvälisten järjestöjen nimittämistä henkilöistä, osapuolten konferenssin tätä tarkoitusta varten antamien ohjeiden mukaisesti.

3. Tarkasteluun sisältyy osapuolen tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon kaikkien näkökohtien perusteellinen ja kattava tekninen arviointi. Asiantuntijaryhmät valmistelevat tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivalle osapuolten konferenssille kertomuksen, jossa arvioidaan osapuolen velvoitteiden täytäntöönpanoa ja määritetään täytäntöönpanon mahdolliset ongelmat ja

to this Protocol, taking into account any timetable for the submission of national communications decided upon by the Conference of the Parties.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the preparation of the information required under this Article, taking into account guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I adopted by the Conference of the Parties. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall also, prior to the first commitment period, decide upon modalities for the accounting of assigned amounts.

Article 8

1. The information submitted under Article 7 by each Party included in Annex I shall be reviewed by expert review teams pursuant to the relevant decisions of the Conference of the Parties and in accordance with guidelines adopted for this purpose by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol under paragraph 4 below. The information submitted under Article 7, paragraph 1, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the annual compilation and accounting of emissions inventories and assigned amounts. Additionally, the information submitted under Article 7, paragraph 2, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the review of communications.

2. Expert review teams shall be coordinated by the secretariat and shall be composed of experts selected from those nominated by Parties to the Convention and, as appropriate, by intergovernmental organizations, in accordance with guidance provided for this purpose by the Conference of the Parties.

3. The review process shall provide a thorough and comprehensive technical assessment of all aspects of the implementation by a Party of this Protocol. The expert review teams shall prepare a report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, assessing the implementation of the commitments of the Party and identifying any po-

velvoitteiden täytäntöönpanoon vaikuttavat tekijät. Sihteeristö toimittaa tällaiset kertomukset kaikille yleissopimuksen osapuolille. Sihteeristö laatii luettelon kertomuksissa mainituista täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä, jotka toimitetaan edelleen tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin käsiteltäväksi.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan suuntaviivat asiantuntijaryhmien suorittamaa täytäntöönpanon tarkastelua varten ja tarkistaa näitä suuntaviivoja säännöllisesti sen jälkeen, ottaen huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset.

5. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi käsittelee täytäntöönpanoa varten perustetun avustavan toimielimen ja tarvittaessa tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen avustuksella:

(a) osapuolten 7 artiklan nojalla antamat tiedot ja niitä koskevat kertomukset, jotka perustuvat asiantuntijoiden tämän artiklan nojalla suorittamaan tarkasteluun; ja

(b) sihteeristön tämän artiklan 3 kohdan nojalla luettelemia täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä ja osapuolten esittämiä kysymyksiä.

6. Tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyn perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi tekee mitä tahansa asiaa koskevat tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon edellyttämät päätökset.

9 artikla

1. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi tarkastelee säännöllisin väliajoin tätä pöytäkirjaa parhaiden saatavilla olevien, ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia koskevien tieteellisten tietojen ja arvioiden perusteella sekä asiaan liittyvien teknisten, sosiaalisten ja taloudellisten tietojen perusteella. Tällaiset tarkastelut sovitetaan yhteen yleissopimuksen mukaisten asiaan liittyvien tarkastelujen kanssa, erityisesti yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan edellyttämien tarkastelujen kanssa. Näiden tarkistusten perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten koko-

tential problems in, and factors influencing, the fulfilment of commitments. Such reports shall be circulated by the secretariat to all Parties to the Convention. The secretariat shall list those questions of implementation indicated in such reports for further consideration by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the review of implementation of this Protocol by expert review teams taking into account the relevant decisions of the Conference of the Parties.

5. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, with the assistance of the Subsidiary Body for Implementation and, as appropriate, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, consider:

(a) The information submitted by Parties under Article 7 and the reports of the expert reviews thereon conducted under this Article; and

(b) Those questions of implementation listed by the secretariat under paragraph 3 above, as well as any questions raised by Parties.

6. Pursuant to its consideration of the information referred to in paragraph 5 above, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take decisions on any matter required for the implementation of this Protocol.

Article 9

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically review this Protocol in the light of the best available scientific information and assessments on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Such reviews shall be coordinated with pertinent reviews under the Convention, in particular those required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2(a), of the Convention. Based on these reviews, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take appropriate action.

uksena toimiva osapuolten konferenssi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

2. Ensimmäinen tarkastelu suoritetaan tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin toisessa istunnossa. Myöhemmät tarkastelut suoritetaan säännöllisin väliajoin ja hyvissä ajoin.

10 artikla

Ottaen huomioon yhteiset mutta eriytetyt velvollisuudet ja erityiset kansalliseen ja alueelliseen kehitykseen liittyvät ensisijaiset kysymykset, tavoitteet ja olosuhteet, ja asettamatta kuitenkaan uusia velvoitteita sellaisille osapuolille, joita ei mainita liitteessä I, vahvistaen kuitenkin yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaiset velvoitteet ja jatkaen näiden velvoitteiden täytäntöönpanon edistämistä kestävä kehityksen saavuttamiseksi, sekä ottaen huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 3, 5 ja 7 kohdan määräykset, kaikki osapuolet:

(a) laativat tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan kustannustehokkaita kansallisia ja tarvittaessa alueellisia ohjelmia parantaakseen paikallisten päästökijöiden laatua ja sellaisten toimenpiteitä koskevien tietojen ja/ tai mallien laatua, jotka heijastavat kunkin osapuolen sosioekonomisia olosuhteita ja jotka liittyvät ihmisen toiminnan aiheuttamien, muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä päästöjä ja nielujen aikaansaamia poistumia koskevien kansallisten selvitysten valmisteluun ja säännöllisin väliajoin tapahtuvaan päivitykseen, käyttäen vertailukelpoisia menetelmiä, joista osapuolten konferenssi sopii ja jotka ovat yhdenmukaisia osapuolten konferenssin kansallisia tiedonantoja varten hyväksymien suuntaviivojen kanssa;

(b) muotoilevat, panevat täytäntöön, julkaisevat ja päivittävät säännöllisesti kansallisia ja tarvittaessa alueellisia ohjelmia, jotka sisältävät toimenpiteitä ilmastonmuutoksen lieventämiseksi sekä toimenpiteitä riittävän ilmastonmuutokseen sopeutumisen helpottamiseksi:

(i) Tällaiset ohjelmat koskisivat muun muassa energia-, liikenne- ja teollisuussektoreita sekä maataloutta, metsätaloutta ja jätehuoltoa. Sopeutumista edistävät tek-

2. The first review shall take place at the second session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Further reviews shall take place at regular intervals and in a timely manner.

Article 10

All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, without introducing any new commitments for Parties not included in Annex I, but reaffirming existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention, and continuing to advance the implementation of these commitments in order to achieve sustainable development, taking into account Article 4, paragraphs 3, 5 and 7, of the Convention, shall:

(a) Formulate, where relevant and to the extent possible, cost-effective national and, where appropriate, regional programmes to improve the quality of local emission factors, activity data and/or models which reflect the socio-economic conditions of each Party for the preparation and periodic updating of national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties, and consistent with the guidelines for the preparation of national communications adopted by the Conference of the Parties;

(b) Formulate, implement, publish and regularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change and measures to facilitate adequate adaptation to climate change:

(i) Such programmes would, *inter alia*, concern the energy, transport and industry sectors as well as agriculture, forestry and waste management. Furthermore, adaptation

niikat ja aluesuunnittelun parantamismenetelmät edistäisivät myös ilmastomuutokseen sopeutumista; ja

- (ii) Liitteessä I mainitut osapuolet toimittavat tietoja tähän pöytäkirjaan perustuvista toimenpiteistä, mukaan luettuna kansalliset ohjelmat, 7 artiklan mukaisesti; ja muut osapuolet pyrkivät sisällyttämään kansallisiin tiedonantoihinsa tarvittaessa tietoja ohjelmista, jotka sisältävät toimenpiteitä, joiden kyseinen osapuoli uskoo osaltaan puuttuvan ilmastomuutokseen ja sen haitallisiin vaikutuksiin, mukaan luettuna kasvihuonekaasujen päästöjen lisääntymisen hillitseminen ja nielujen lisääminen sekä nielujen aikaansaamat poistumat, toimintavalmiuksien vahvistaminen ja sopeutumistoimenpiteet.

(c) tekevät yhteistyötä edistääkseen tehokkaita menetelmiä ympäristön huomioon ottavan teknologian, sekä ilmastomuutokseen liittyvien osaamisen ja menettelytapojen ja prosessien kehittämiseksi, soveltamiseksi ja levittämiseksi, ja ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin edistääkseen, helpottaakseen ja rahoittaakseen tarvittaessa näiden siirtoa tai niiden saatavuutta, erityisesti kehitysmaissa, mukaan luettuna toimintaohjelmien ja ohjelmien laatiminen julkisessa omistuksessa olevan tai julkiseen vaikutuspiiriin kuuluvan ympäristön huomioon ottavan teknologian siirtämiseksi tehokkaasti sekä mahdollistavan ympäristön luominen yksityissektorille, edistääkseen ja lisätäkseen ympäristön huomioon ottavan teknologian siirtoa ja saatavuutta;

(d) tekevät tieteellistä ja teknistä tutkimusyhteistyötä ja edistävät systemaattisten havainnointijärjestelmien ja tietoarkistojen ylläpitoa ja kehittämistä vähentääkseen ilmastojärjestelmään liittyviä epävarmuustekijöitä, ilmastomuutoksen haitallisia vaikutuksia ja erilaisten vastatoimien taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, sekä pyrkivät kehittämään ja vahvistamaan kansallista valmiutta ja mahdollisuuksia osallistua kansainvälisiin ja hallitustenvälisiin tutkimukseen ja systemaattiseen havainnointiin liittyviin pyrkimyksiin, ohjelmiin ja verkostoi-

technologies and methods for improving spatial planning would improve adaptation to climate change; and

- (ii) Parties included in Annex I shall submit information on action under this Protocol, including national programmes, in accordance with Article 7; and other Parties shall seek to include in their national communications, as appropriate, information on programmes which contain measures that the Party believes contribute to addressing climate change and its adverse impacts, including the abatement of increases in greenhouse gas emissions, and enhancement of and removals by sinks, capacity building and adaptation measures;

(c) Cooperate in the promotion of effective modalities for the development, application and diffusion of, and take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies, know-how, practices and processes pertinent to climate change, in particular to developing countries, including the formulation of policies and programmes for the effective transfer of environmentally sound technologies that are publicly owned or in the public domain and the creation of an enabling environment for the private sector, to promote and enhance the transfer of, and access to, environmentally sound technologies;

(d) Cooperate in scientific and technical research and promote the maintenance and the development of systematic observation systems and development of data archives to reduce uncertainties related to the climate system, the adverse impacts of climate change and the economic and social consequences of various response strategies, and promote the development and strengthening of endogenous capacities and capabilities to participate in international and intergovernmental efforts, programmes and networks on research and systematic observa-

hin, ottaen huomioon yleissopimuksen 5 artiklan määräykset;

(e) tekevät yhteistyötä ja edistävät koulutusohjelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa kansainvälisellä tasolla, hyödyntämällä tarvittaessa olemassa olevia toimielimiä, ja lisäämällä kansallista toimintavalmiutta, erityisesti henkilöstövoimavaroja ja institutionaalista valmiutta sekä henkilöstövaihtoa tai henkilöstön lähettämistä ulkomaille asiantuntijoiden kouluttamiseksi tällä alalla, erityisesti kehitysmaita varten, ja lisäävät kansallisella tasolla yleisön tietoisuutta ja edistävät yleisön mahdollisuutta saada tietoa ilmastonmuutoksesta. Sopivia menetelmiä tulisi kehittää näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa varten yleissopimuksen asiaan liittyvien toimielimien avulla, ottaen huomioon yleissopimuksen 6 artiklan määräykset;

(f) sisällyttävät kansallisiin tiedonantoihinsa tietoja ohjelmista ja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän artiklan nojalla osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti; ja

(g) ottavat yleissopimuksen 4 artiklan 8 kohdan määräykset täysimääräisesti huomioon pannesaan tähän artiklaan perustuvia velvoitteita täytäntöön.

11 artikla

1. Osapuolet ottavat 10 artiklan täytäntöönpanossa huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 4, 5, 7, 8 ja 9 kohdan määräykset.

2. Yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon yhteydessä, yleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan ja 11 artiklan määräysten mukaisesti ja yleissopimuksen rahoitusjärjestelmän toiminnasta vastaavien yhteisöjen avulla, yleissopimuksen liitteessä II mainitut osapuolina olevat teollisuusmaat ja muut teollistuneet osapuolet:

(a) järjestävät uusia ja lisävaroja kattaakseen sovitut täydet kustannukset, jotka ovat aiheutuneet osapuolina olevissa kehitysmaissa näiden edistäessä yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaan perustuvien ja 10 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanoa; ja

(b) järjestävät myös, muun muassa tekno-

tion, taking into account Article 5 of the Convention;

(e) Cooperate in and promote at the international level, and, where appropriate, using existing bodies, the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national capacity building, in particular human and institutional capacities and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries, and facilitate at the national level public awareness of, and public access to information on, climate change. Suitable modalities should be developed to implement these activities through the relevant bodies of the Convention, taking into account Article 6 of the Convention;

(f) Include in their national communications information on programmes and activities undertaken pursuant to this Article in accordance with relevant decisions of the Conference of the Parties; and

(g) Give full consideration, in implementing the commitments under this Article, to Article 4, paragraph 8, of the Convention.

Article 11

1. In the implementation of Article 10, Parties shall take into account the provisions of Article 4, paragraphs 4, 5, 7, 8 and 9, of the Convention.

2. In the context of the implementation of Article 4, paragraph 1, of the Convention, in accordance with the provisions of Article 4, paragraph 3, and Article 11 of the Convention, and through the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention, the developed country Parties and other developed Parties included in Annex II to the Convention shall:

(a) Provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1(a), of the Convention that are covered in Article 10, subparagraph (a); and

(b) Also provide such financial resources,

logian siirtoa varten, osapuolina oleville kehitysmaille mainitunlaisia varoja, joita ne tarvitsevat kattaakseen sovitut täydet lisäkustannukset, jotka ovat aiheutuneet yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohtaan perustuvien ja 10 artiklassa tarkoitettujen olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanosta ja joista osapuolena oleva kehitysmaa ja yleissopimuksen 11 artiklassa tarkoitettu kansainvälinen yhteisö tai yhteisöt ovat sopineet, kyseisen artiklan mukaisesti.

Näiden olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanossa otetaan huomioon siirrettävien varojen riittävyden ja ennustettavuuden tarve ja se, että taakan jakaminen tarkoituksenmukaisella tavalla osapuolien teollisuusmaiden kesken on tärkeää. Yleissopimuksen rahoitusjärjestelmästä vastaaville tahoille osapuolten konferenssin asiaan liittyvissä päätöksissä annettuja ohjeita, mukaan luettuna ne, joista on sovittu ennen tämän pöytäkirjan hyväksymistä, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tämän kapaleen määräyksiin.

3. Yleissopimuksen liitteessä II mainitut osapuolena olevat teollisuusmaat ja muut teollistuneet osapuolet voivat myös järjestää, ja osapuolena olevat kehitysmaat voivat käyttää hyväkseen kahdenvälisen, alueellisen ja muun monenvälisen yhteistyön kautta saatuja rahavaroja tämän pöytäkirjan 10 artiklan täytäntöönpanoa varten.

12 artikla

1. Tässä artiklassa määritetään puhtaan kehityksen mekanismi.

2. Puhtaan kehityksen mekanismin tarkoitus on auttaa osapuolia, joita ei ole mainittu liitteessä I, saavuttamaan kestävä kehitys ja edistämään yleissopimuksen perimmäisen tavoitteen täyttämistä, sekä auttaa liitteessä I mainittuja osapuolia noudattamaan niiden 3 artiklaan perustuvia määrällisiä päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteita.

3. Puhtaan kehityksen mekanismin mukaisesti:

(a) Osapuolet, joita ei ole mainittu liitteessä I, hyötyvät hanketoiminnasta, josta seuraa sertifioituja päästövähennyksiä; ja

(b) Liitteessä I mainitut osapuolet voivat käyttää sellaisesta hanketoiminnasta seuranneita sertifioituja päästövähennyksiä edistääkseen niiden 3 artiklaan perustuvien

including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention that are covered by Article 10 and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11 of the Convention, in accordance with that Article.

The implementation of these existing commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among developed country Parties. The guidance to the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply *mutatis mutandis* to the provisions of this paragraph.

3. The developed country Parties and other developed Parties in Annex II to the Convention may also provide, and developing country Parties avail themselves of, financial resources for the implementation of Article 10, through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12

1. A clean development mechanism is hereby defined.

2. The purpose of the clean development mechanism shall be to assist Parties not included in Annex I in achieving sustainable development and in contributing to the ultimate objective of the Convention, and to assist Parties included in Annex I in achieving compliance with their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3.

3. Under the clean development mechanism:

(a) Parties not included in Annex I will benefit from project activities resulting in certified emission reductions; and

(b) Parties included in Annex I may use the certified emission reductions accruing from such project activities to contribute to compliance with part of their quantified

määrällisten päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteiden noudattamista, siten kuin tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on päättänyt.

4. Puhtaan kehityksen mekanismi on tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin hallinnon ja ohjeiden alainen, ja sen toimintaa valvoo puhtaan kehityksen mekanismin hallintoneuvosto.

5. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin nimeämät toiminnalliset yksiköt sertifioivat kustakin hanketoiminnasta seuraavat päästövähennykset:

(a) kunkin mukana olevan osapuolen hyväksymän vapaaehtoisen osallistumisen perusteella;

(b) ilmastonmuutoksen lieventämiseen liittyvän todellisen, mitattavissa olevan ja pitkäaikaisen hyödyn perusteella; ja

(c) sellaisten päästövähennysten perusteella, joita ei tapahdu ilman sertifioitua hanketoimintaa.

6. Puhtaan kehityksen mekanismi auttaa tarvittaessa järjestämään sertifioidun hanketoiminnan rahoitusta.

7. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi laatii ensimmäisessä istunnossaan menetelmät ja menettelytavat avoimuuden, tehokkuuden ja vastuullisuuden varmistamiseksi projektitoiminnan riippumattoman tarkastuksen ja todentamisen avulla.

8. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi varmistaa, että osa sertifioidun hanketoiminnan tuotosta käytetään hallintokulujen kattamiseen sekä sellaisten osapuolina olevien, ilmastonmuutoksen haitallisille vaikutuksille erityisen alttiiden kehitysmaiden auttamiseen sopeutumiskustannusten kattamisessa.

9. Puhtaan kehityksen mekanismin mukaisessa toiminnassa, mukaan luettuna tämän artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittu toiminta ja sertifioitujen päästövähennysten hankinta, voi olla mukana yksityisiä ja/ tai julkisia tahoja, ja toiminnan tulee olla puhtaan kehityksen mekanismin hallintoneuvoston antamien kaikkien ohjeiden mukaista.

emission limitation and reduction commitments under Article 3, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

4. The clean development mechanism shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol and be supervised by an executive board of the clean development mechanism.

5. Emission reductions resulting from each project activity shall be certified by operational entities to be designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, on the basis of:

(a) Voluntary participation approved by each Party involved;

(b) Real, measurable, and long-term benefits related to the mitigation of climate change; and

(c) Reductions in emissions that are additional to any that would occur in the absence of the certified project activity.

6. The clean development mechanism shall assist in arranging funding of certified project activities as necessary.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, elaborate modalities and procedures with the objective of ensuring transparency, efficiency and accountability through independent auditing and verification of project activities.

8. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall ensure that a share of the proceeds from certified project activities is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

9. Participation under the clean development mechanism, including in activities mentioned in paragraph 3(a) above and in the acquisition of certified emission reductions, may involve private and/or public entities, and is to be subject to whatever guidance may be provided by the executive board of the clean development mechanism.

10. Sertifioidut päästövähennykset, jotka saavutetaan vuoden 2000 ja ensimmäisen velvoitekauden alun välisenä aikana, voidaan käyttää hyväksi ensimmäisen velvoitekauden tavoitteiden saavuttamiseksi.

13 artikla

1. Osapuolten konferenssi, joka on yleissopimuksen ylin toimielin, toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena.

2. Yleissopimuksen osapuolet, jotka eivät ole tämän pöytäkirjan osapuolia, voivat osallistua tarkkailijoina tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istuntoihin. Kun osapuolten konferenssi toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena, tähän pöytäkirjaan perustuvaan päätöksentekoon osallistuvat ainoastaan pöytäkirjan osapuolet.

3. Kun osapuolten konferenssi toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena, sellaiset osapuolten konferenssin puheenjohtajiston jäsenet, jotka edustavat yleissopimuksen osapuolta, joka ei kuitenkaan sillä hetkellä ole tämän pöytäkirjan osapuoli, korvataan ylimääräisillä jäsenillä, jotka tämän pöytäkirjan osapuolet valitsevat keskuudestaan.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa ja tekee toimivaltansa puitteissa tarvittavat päätökset edistääkseen sen tehokasta täytäntöönpanoa. Konferenssi suorittaa sille tässä pöytäkirjassa osoitetut tehtävät ja:

(a) arvioi kaikkien niiden tietojen perusteella, jotka sen käyttöön on annettu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, osapuolten suorittamaa tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa, tämän pöytäkirjan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, erityisesti ympäristövaikutuksia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä niiden yhteisvaikutuksia, ja sitä, missä määrin yleissopimuksen tavoite saavutetaan;

(b) käsittelee säännöllisin väliajoin osapuolten tähän pöytäkirjaan perustuvia velvoitteita, ottaen asianmukaisesti huomioon kaikki yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 7 artiklan 2 kohdan edellyt-

10. Certified emission reductions obtained during the period from the year 2000 up to the beginning of the first commitment period can be used to assist in achieving compliance in the first commitment period.

Article 13

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

(a) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of this Protocol, the implementation of this Protocol by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to this Protocol, in particular environmental, economic and social effects as well as their *cumulative* impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;

(b) Periodically examine the obligations of the Parties under this Protocol, giving due consideration to any reviews required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2, of the Convention, in the light

tämät tarkistukset, yleissopimuksen tavoitteen valossa, sen täytäntöönpanosta saadut kokemukset ja tieteen ja teknologian kehityksen, sekä tältä osin käsittelee ja hyväksyy säännölliset tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa koskevat kertomukset;

(c) edistää ja helpottaa tietojenvaihtoa toimenpiteistä, joita osapuolet ovat toteuttaneet puuttuakseen ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin, ottaen huomioon osapuolten erilaiset olosuhteet, velvollisuudet ja valmiudet sekä niiden tähän pöytäkirjaan perustuvat velvoitteet;

(d) helpottaa kahden tai useamman osapuolen pyynnöstä niiden toimenpiteiden yhteensovittamista, joita osapuolet ovat toteuttaneet puuttuakseen ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin, ottaen huomioon osapuolten erilaiset olosuhteet, velvollisuudet ja valmiudet sekä niiden tähän pöytäkirjaan perustuvat velvoitteet;

(e) edistää ja ohjaa yleissopimuksen tavoitteen ja tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, ja ottaen täysimääräisesti huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset, tämän pöytäkirjan tehokkaaseen täytäntöönpanoon liittyvien vertailukelpoisten menetelmien kehittämistä ja niiden säännöllisin väliajoin tapahtuvaa tarkistusta, tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin päätöksen mukaisesti;

(f) antaa suosituksia tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon kannalta tarpeellisista asioista;

(g) pyrkii järjestämään lisävaroja 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

(h) perustaa tarvittavaksi katsottuja konferenssin alaisia toimielimiä tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa varten;

(i) pyytää ja käyttää tarvittaessa toimivaltaisten kansainvälisten ja hallitustenvälisten toimielinten ja järjestöjen sekä kansalaisjärjestöjen palveluja ja yhteistyötä, sekä niiden tarjoamia tietoja; ja

(j) hoitaa muut tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon mahdollisesti edellyttämät tehtävät ja käsittelee osapuolten konferenssin päätöksestä seuraavat toimeksiannot.

5. Osapuolten konferenssin menettelytapasääntöjä ja yleissopimuksen rahoitusmenettelyjä sovelletaan tarpeellisin muutoksin

of the objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge, and in this respect consider and adopt regular reports on the implementation of this Protocol;

(c) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;

(d) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;

(e) Promote and guide, in accordance with the objective of the Convention and the provisions of this Protocol, and taking fully into account the relevant decisions by the Conference of the Parties, the development and periodic refinement of comparable methodologies for the effective implementation of this Protocol, to be agreed on by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol;

(f) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;

(g) Seek to mobilize additional financial resources in accordance with Article 11, paragraph 2;

(h) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;

(i) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and nongovernmental bodies; and

(j) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol, and consider any assignment resulting from a decision by the Conference of the Parties.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial procedures applied under the Convention shall be ap-

tähän pöytäkirjaan, jollei tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi yksimielisesti toisin päättä.

6. Sihteeristö kutsuu koolle tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin ensimmäisen istunnon tämän pöytäkirjan voimaantulopäivän jälkeen pidettävän ensimmäisen osapuolten konferenssin istunnon yhteydessä. Myöhemmät tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaiset istunnot pidetään vuosittain ja yleissopimuksen osapuolten konferenssin varsinaisten istuntojen yhteydessä, jollei tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi toisin päättä.

7. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin ylimääräiset istunnot pidetään silloin kun tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi katsoo ne tarpeellisiksi, tai jonkin osapuolen kirjallisesta pyynnöstä, edellyttäen kuitenkin, että kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sihteeristö on antanut pyynnön tiedoksi osapuolille, vähintään kolmasosa osapuolista tukee pyyntöä.

8. Yhdistyneet Kansakunnat, sen erityisjärjestöt ja kansainvälinen atomienergiajärjestö sekä sellaiset niiden jäseninä tai tarkkailijoina olevat valtiot, jotka eivät ole yleissopimuksen osapuolia, voivat olla edustettuina tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istunnoissa tarkkailijoina. Jollei vähintään kolmasosa läsnäolevista osapuolista sitä vastusta, tarkkailijaksi voidaan hyväksyä mikä tahansa kansallinen, kansainvälinen tai hallitustenvälinen toimielin tai järjestö tai kansalaisjärjestö, jonka toimialaa tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvat asiat ovat ja joka on ilmoittanut sihteeristölle halukkuudestaan olla edustettuna tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istunnossa tarkkailijana. Tarkkailijoiden hyväksymiseen ja osallistumiseen sovelletaan tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja menettelysääntöjä.

plied *mutatis mutandis* under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held every year and in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or nongovernmental, which is qualified in matters covered by this Protocol and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

14 artikla

1. Yleissopimuksen 8 artiklalla perustettu sihteeristö toimii tämän pöytäkirjan sihteeristönä.

2. Yleissopimuksen 8 artiklan 2 kohtaa, joka koskee sihteeristön tehtäviä, ja yleissopimuksen 8 artiklan 3 kohtaa, joka koskee sihteeristön toimintaan liittyviä järjestelyjä, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan. Sihteeristö hoitaa lisäksi sille tässä pöytäkirjassa määrätyt tehtävät.

15 artikla

1. Yleissopimuksen 9 ja 10 artiklassa perustetut avustava toimielin tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten ja avustava toimielin täytäntöönpanoa varten toimivat vastaavasti tämän pöytäkirjan avustavana toimielimenä tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten ja avustavana toimielimenä täytäntöönpanoa varten. Näiden kahden yleissopimuksen alaisen toimielimen tehtäviin liittyviä määräyksiä sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan. Tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen ja täytäntöönpanoa varten perustetun avustavan toimielimen pöytäkirjaa koskevien kokousten istunnot pidetään vastaavien yleissopimusta koskevien kokousten yhteydessä.

2. Yleissopimuksen osapuolet, jotka eivät ole tämän pöytäkirjan osapuolia, voivat osallistua tarkkailijoina mihin tahansa avustavan toimielimen istuntoon. Kun avustavat toimielimet toimivat tämän pöytäkirjan alaisina toimieliminä, tähän pöytäkirjaan perustuvaan päätöksentekoon osallistuvat ainoastaan tämän pöytäkirjan osapuolet.

3. Kun yleissopimuksen 9 ja 10 artiklalla perustetut avustavat toimielimet suorittavat tämän pöytäkirjan asioihin liittyviä tehtäviä, näiden avustavien toimielimien puheenjohtajistojen jäsenet, jotka edustavat yleissopimuksen osapuolia, jotka eivät kuitenkaan sillä hetkellä ole tämän pöytäkirjan osapuolia, korvataan ylimääräisillä jäsenillä, jotka tämän pöytäkirjan osapuolet valitsevat keskuudestaan.

16 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolten kokoukse-

Article 14

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol.

2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention on arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Protocol.

Article 15

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve as, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol. The provisions relating to the functioning of these two bodies under the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the Bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

Article 16

The Conference of the Parties serving as

na toimiva osapuolten konferenssi harkitsee mahdollisimman pian yleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitetun monenvälisen neuvoo-antavan menettelyn soveltamista tähän pöytäkirjaan ja muuttaa sitä tarvittaessa osapuolten konferenssin mahdollisesti tekemien asiaan liittyvien päätösten perusteella. Mitä tahansa monenvälistä neuvoo-antavaa menettelyä, jota voidaan soveltaa tähän pöytäkirjaan, käytetään sen vaikuttamatta tämän pöytäkirjan 18 artiklan mukaisesti käyttöön otettuihin menettelytapoihin ja järjestelmiin.

17 artikla

Osapuolten konferenssi määrittää päästökaupan periaatteet, menetelmät, säännöt ja suuntaviivat erityisesti sen todentamista, raportointia ja vastuullisuutta varten. Liitteessä B mainitut osapuolet voivat osallistua päästökauppaan täyttääkseen 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa. Tällainen kauppa täydentää sellaista kansallista toimintaa, jonka tarkoituksena on noudattaa kyseiseen artiklaan perustuvia päästöjen määrällisiä rajoitus- ja vähennysvelvoitteita.

18 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan tarvittavat ja tehokkaat menettelyt ja mekanismit tämän pöytäkirjan määräysten rikkomistapauksen toteamista ja käsittelyä varten, mukaan luettuna ohjeellisen listan kehittäminen seuraamuksista, joissa otetaan huomioon rikkomusten syy, tyyppi, aste ja yleisyys. Tähän artiklaan perustuvat menettelyt ja mekanismit, joihin liittyy sitovia seuraamuksia, hyväksytään tämän pöytäkirjan muutoksina.

19 artikla

Yleissopimuksen 14 artiklan määräyksiä, jotka koskevat riitojen ratkaisemisesta, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan.

20 artikla

1. Osapuoli voi ehdottaa muutoksia tähän pöytäkirjaan.
2. Tämän pöytäkirjan muutokset hyväksy-

the meeting of the Parties to this Protocol shall, as soon as practicable, consider the application to this Protocol of, and modify as appropriate, the multilateral consultative process referred to in Article 13 of the Convention, in the light of any relevant decisions that may be taken by the Conference of the Parties. Any multilateral consultative process that may be applied to this Protocol shall operate without prejudice to the procedures and mechanisms established in accordance with Article 18.

Article 17

The Conference of the Parties shall define the relevant principles, modalities, rules and guidelines, in particular for verification, reporting and accountability for emissions trading. The Parties included in Annex B may participate in emissions trading for the purposes of fulfilling their commitments under Article 3. Any such trading shall be supplemental to domestic actions for the purpose of meeting quantified emission limitation and reduction commitments under that Article.

Article 18

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, approve appropriate and effective procedures and mechanisms to determine and to address cases of non-compliance with the provisions of this Protocol, including through the development of an indicative list of consequences, taking into account the cause, type, degree and frequency of non-compliance. Any procedures and mechanisms under this Article entailing binding consequences shall be adopted by means of an amendment to this Protocol.

Article 19

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 20

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be

tään tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaisessa istunnossa. Sihteeristö antaa tähän pöytäkirjaan ehdotetun muutoksen tekstin tiedoksi osapuolille vähintään kuusi kuukautta ennen kokousta, jossa se ehdotetaan hyväksyttäväksi. Sihteeristö antaa ehdotetun muutoksen tekstin tiedoksi myös yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille sekä tallettajalle.

3. Osapuolet tekevät kaikkensa päästäkseen yksimielisesti sopimukseen tähän pöytäkirjaan ehdotetusta muutoksesta. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty, eikä sopimukseen ole päästy, muutos hyväksytään viime kädessä kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien osapuolten kolmen neljäsosan äänen enemmistöllä. Sihteeristö antaa hyväksytyt muutokset tiedoksi tallettajalle, joka välittää sen kaikille osapuolille hyväksymistä varten.

4. Muutosten hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksytyt muutokset tulevat voimaan sen hyväksyneiden osapuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut hyväksymiskirjat vähintään kolmelta neljäsosalta tämän pöytäkirjan osapuolista.

5. Muutos tulee voimaan muiden osapuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kyseinen osapuoli tallettaa sanotun muutoksen hyväksymiskirjan tallettajan huostaan.

21 artikla

1. Tämän pöytäkirjan liitteet ovat sen erottamaton osa ja jollei nimenomaisesti toisin sovita, viittausta tähän pöytäkirjaan pidetään samalla viittauksena sen liitteisiin. Tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen hyväksytyt liitteet voivat olla ainoastaan luetteloja, lomakkeita ja muuta kuvailevaa aineistoa, joka on luonteeltaan tieteellistä, teknistä, menettelytapoihin liittyvää tai hallinnollista.

2. Osapuoli voi tehdä ehdotuksia tämän pöytäkirjan liitteiksi ja voi ehdottaa muutoksia tämän pöytäkirjan liitteisiin.

3. Tämän pöytäkirjan liitteet ja sen liittei-

adoptat at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed amendments to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Protocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least three fourths of the Parties to this Protocol.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 21

1. Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Any annexes adopted after the entry into force of this Protocol shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

2. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.

3. Annexes to this Protocol and amend-

den muutokset hyväksytään tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaisessa istunnossa. Sihteeristö antaa ehdotetun liitteen tai liitteen muutoksen tekstin tiedoksi osapuolille vähintään kuusi kuukautta ennen kokousta, jossa se on ehdotettu hyväksyttäväksi. Sihteeristö antaa ehdotetun liitteen tai liitteen muutoksen tekstin tiedoksi myös yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille sekä tallettajalle.

4. Osapuolet tekevät kaikkensa päästäkseen sopimukseen ehdotetusta liitteestä tai liitteen muutoksesta yksimielisesti. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty, eikä sopimukseen ole päästy, liite tai liitteen muutos hyväksytään viime kädessä kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien osapuolten kolmen neljäsosan äänen enemmistöllä. Sihteeristö antaa hyväksytyyn liitteeseen tai liitteen muutokseen tiedoksi tallettajalle, joka välittää sen kaikille osapuolille hyväksymistä varten.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti hyväksytty liite tai muun liitteen kuin liitteen A tai B muutos tulee voimaan kaikkien tämän pöytäkirjan osapuolten osalta kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on antanut hyväksytyyn liitteeseen tai liitteen muutokseen tiedoksi näille osapuolille, lukuun ottamatta sellaisia osapuolia, jotka ovat ilmoittaneet kirjallisesti tämän ajan kuluessa tallettajalle, että ne eivät hyväksy liitettä tai liitteen muutosta. Liite tai liitteen muutos tulee tällaisen ilmoituksen peruuttaneiden osapuolten osalta voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut tällaisen ilmoituksen peruutuksen.

6. Jos liitteen tai liitteen muutoksen hyväksymiseen liittyy tämän pöytäkirjan muutos, kyseinen liite tai liitteen muutos ei tule voimaan ennen kuin tämän pöytäkirjan muutos tulee voimaan.

7. Tämän pöytäkirjan liitteen A ja B muutokset hyväksytään ja ne tulevat voimaan 20 artiklassa mainitun menettelyn mukaisesti, edellyttäen kuitenkin liitteen B muutosten osalta, että kyseinen osapuoli on kirjallisesti

ments to annexes to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed annex or amendment to an annex shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed annex or amendment to an annex to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.

4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed annex or amendment to an annex by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the annex or amendment to an annex shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted annex or amendment to an annex shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

5. An annex, or amendment to an annex other than Annex A or B, that has been adopted in accordance with paragraphs 3 and 4 above shall enter into force for all Parties to this Protocol six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex or adoption of the amendment to the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex or amendment to the annex. The annex or amendment to an annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the Depositary.

6. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to this Protocol, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.

7. Amendments to Annexes A and B to this Protocol shall be adopted and enter into force in accordance with the procedure set out in Article 20, provided that any amendment to Annex B shall be adopted

suostunut muutokseen.

22 artikla

1. Jäljempänä 2 kohdassa määrättyjä tapauksia lukuun ottamatta jokaisella osapuolella on yksi ääni.

2. Alueellisilla taloudellisen yhdentymisen järjestöillä on omaan toimivaltaansa kuuluvissa asioissa oikeus käyttää äänimäärää, joka vastaa niiden tämän pöytäkirjan osapuolina olevien jäsenvaltioiden lukumäärää. Tällainen järjestö ei saa käyttää äänioikeuttaan, jos jokin sen jäsenvaltioista käyttää omaa äänioikeuttaan ja päinvastoin.

23 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimii tämän pöytäkirjan tallettajana.

24 artikla

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten valtioille ja alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöille, jotka ovat yleissopimuksen osapuolia, ja niiden on ratifioitava tai hyväksyttävä se. Pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa 16 päivästä maaliskuuta 1998 lähtien 15 päivään maaliskuuta 1999 saakka. Tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten siitä päivästä lukien, joka seuraa allekirjoittamiselle varatun ajanjakson päättymispäivää. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.

2. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöä, joka tulee yleissopimuksen osapuoleksi ilman, että mikään sen jäsenvaltioista on pöytäkirjan osapuoli, sitovat kaikki tämän pöytäkirjan mukaiset velvoitteet. Sellaisen järjestön osalta, jonka jäsenvaltioista yksi tai useampi on tämän pöytäkirjan osapuoli, järjestö ja sen jäsenvaltiot päättävät keskinäisestä vastuustaan tämän pöytäkirjan asettamien velvoitteiden täyttämässä. Tällaisessa tapauksessa järjestö ja sen jäsenvaltiot eivät saa käyttää tämän pöytäkirjan mukaisia oikeuksiaan samanaikaisesti.

3. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöjen tulee ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjoissaan ilmoittaa toimivaltansa laajuus tämän pöytäkirjan soveltamisalaan

only with the written consent of the Party concerned.

Article 22

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 23

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 24

1. This Protocol shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations which are Parties to the Convention. It shall be open for signature at United Nations Headquarters in New York from 16 March 1998 to 15 March 1999. This Protocol shall be open for accession from the day after the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Protocol, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with

kuuluissa asioissa. Järjestöt antavat myös kaikista toimivallassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista tiedon tallettajalle, joka toimittaa tiedon edelleen osapuolille.

25 artikla

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona vähintään 55 yleissopimuksen osapuolta, joihin kuuluu liitteessä I mainittuja osapuolia siten, että niiden hiilidioksidipäästöjen yhteenlaskettu kokonaismäärä vuonna 1990 oli vähintään 55 prosenttia kaikkien liitteessä I mainittujen osapuolten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärästä, on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

2. Tässä artiklassa "liitteessä I mainittujen osapuolten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärä vuonna 1990" tarkoittaa määrää, jonka liitteessä I mainitut osapuolet ovat antaneet tiedoksi joko tämän pöytäkirjan hyväksymispäivänä tai ennen sitä ensimmäisissä kansallisissa tiedonannoissaan, jotka on toimitettu yleissopimuksen 12 artiklan mukaisesti.

3. Kunkin sellaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun tämän artiklan 1 kohdassa mainitut ehdot sen voimaantulolle on täytetty, tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kyseinen valtio tai järjestö on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamia asiakirjoja ei lueta mukaan asianomaisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

26 artikla

Tähän pöytäkirjaan ei saa tehdä varauksia.

27 artikla

1. Osapuoli voi irtisanoa tämän pöytäkirjan milloin tahansa, kun on kulunut kolme vuotta siitä päivästä, jona pöytäkirja on tullut kyseisen osapuolen osalta voimaan, ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle.

2. Irtisanominen tulee voimaan yhden

respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 25

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date on which not less than 55 Parties to the Convention, incorporating Parties included in Annex I which accounted in total for at least 55 per cent of the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I, have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of this Article, "the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I" means the amount communicated on or before the date of adoption of this Protocol by the Parties included in Annex I in their first national communications submitted in accordance with Article 12 of the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 above for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 26

No reservations may be made to this Protocol.

Article 27

1. At any time after three years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect

vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut irtisanomista koskevan ilmoituksen, tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä päivänä.

3. Osapuolen, joka irtisanoo yleissopimuksen, katsotaan irtisanoneen myös tämän pöytäkirjan.

28 artikla

Tämän pöytäkirjan alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

TEHTY Kiotossa 11 päivänä joulukuuta 1997.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan mainittuna päivänä.

upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Protocol.

Article 28

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Kyoto this eleventh day of December one thousand nine hundred and ninetyseven.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have affixed their signatures to this Protocol on the dates indicated.

Liite A**Kasvihuonekaasut**

hiilidioksidi (CO₂)
 metaani (CH₄)
 dityppioksi (N₂O)
 fluorihiiilivedyt (HFCs)
 perfluorihiiilivedyt (PFCs)
 rikkiheksafluoridi (SF₆)

Sektorit/ lähteet*Energia*

Polttoaineen polttaminen
 Energiateollisuus
 Tehdasteollisuus ja rakentaminen

Liikenne
 Muut sektorit
 Muut

Polttoainepäästöt
 Kiinteät polttoaineet
 Öljy ja luonnonkaasu
 Muut

Teollinen tuotanto

Mineraalituotteet
 Kemianteollisuus
 Metallien valmistus
 Muu tuotanto
 Halogeenihiiilivetyjen ja rikkiheksafluoridien tuotanto
 Halogeenihiiilivetyjen ja rikkiheksafluoridien kulutus
 Muut

*Liuottimien ja muiden tuotteiden käyttö**Maatalous*

Suolistokäyminen
 Lannoitteiden käyttö
 Riisinviljely
 Maatalousmaa
 Määrätty savannien kulutus
 Maatalousjätteiden polttaminen pellolla
 Muut

Jätteet

Kiinteiden jätteiden hävittäminen maalla
 Jätevesien käsittely
 Jätteiden polttaminen
 Muut

Annex A**Greenhouse gases**

Carbon dioxide (CO₂)
 Methane (CH₄)
 Nitrous oxide (N₂O)
 Hydrofluorocarbons (HFCs)
 Perfluorocarbons (PFCs)
 Sulphur hexafluoride (SF₆)

Sectors/source categories*Energy*

Fuel combustion
 Energy industries
 Manufacturing industries and construction
 Transport
 Other sectors
 Other
 Fugitive emissions from fuels
 Solid fuels
 Oil and natural gas
 Other

Industrial processes

Mineral products
 Chemical industry
 Metal production
 Other production
 Production of halocarbons and sulphur hexafluoride
 Consumption of halocarbons and sulphur hexafluoride
 Other

*Solvent and other product use**Agriculture*

Enteric fermentation
 Manure management
 Rice cultivation
 Agricultural soils
 Prescribed burning of savannas
 Field burning of agricultural residues
 Other

Waste

Solid waste disposal on land
 Wastewater handling
 Waste incineration
 Other

Liite B**Annex B**

Osapuoli	Päästöjen määrälliset rajoitus- tai vähennyssitoumukset (prosenttia perusvuoden tai -kauden päästöistä)	Party	Quantified emission limitation or reduction commitment (percentage of base year or period)
Alankomaat	92	Australia	108
Australia	108	Austria	92
Belgia	92	Belgium	92
Bulgaria*	92	Bulgaria*	92
Espanja	92	Canada	94
Euroopan yhteisö	92	Croatia*	95
Irlanti	92	Czech Republic*	92
Islanti	110	Denmark	92
Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta	92	Estonia*	92
Italia	92	European Community	92
Itävalta	92	Finland	92
Japani	94	France	92
Kanada	94	Germany	92
Kreikka	92	Greece	92
Kroatia*	95	Hungary*	94
Latvia*	92	Iceland	110
Liechtenstein	92	Ireland	92
Liettua*	92	Italy	92
Luxemburg	92	Japan	94
Monaco	92	Latvia*	92
Norja	101	Liechtenstein	92
Portugali	92	Lithuania*	92
Puola*	94	Luxembourg	92
Ranska	92	Monaco	92
Romania*	92	Netherlands	92
Ruotsi	92	New Zealand	100
Saksa	92	Norway	101
Slovakia*	92	Poland*	94
Slovenia*	92	Portugal	92
Suomi	92	Romania*	92
Sveitsi	92	Russian Federation*	100
Tšekin tasavalta*	92	Slovakia*	92
Tanska	92	Slovenia*	92
Ukraina*	100	Spain	92
Unkari*	94	Sweden	92
Uusi-Seelanti	100	Switzerland	92
Venäjän federaatio*	100	Ukraine*	100
Viro*	92	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	92
Yhdysvallat	93	United States of America	93

* Maat, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 12—13, 4 arkkia